

**GYMNÁZIUM A STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA
ROKYCANY**

**BUDDHISMUS V THAJSKU
SEMINÁRNÍ PRÁCE**

**Autor práce:
Barbora Grossová**

**Konzultant:
Mgr. Martin Straka**

Rokycany 2012

Prohlášení

„Prohlašuji, že jsem seminární práci na téma Buddhismus v Thajsku zpracovala samostatně pod vedením Mgr. Martina Straky. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, jsou citovány v poznámkách pod čarou a uvedeny v seznamu použité literatury.“

V Radnicích dne 30. března 2012

.....

Barbora Grossová

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému konzultantovi Mgr. Martinu Strakovi za pomoc při tvorbě práce, svému otci Robertu Grossovi za jeho čas, který obětoval kontrolám a konzultacím mé seminární práce a panu Ing. Josefu Brožíkovi za zveřejnění mých textů na jeho internetových stránkách. Také bych chtěla poděkovat panu učiteli PaDr. Zdeňku Enžlovi a paní učitelce Mgr. Pavle Vitingerové za pomoc při korekci. Závěrem chci poděkovat celé své rodině a přátelům za velkou podporu, pomoc a trpělivost po celou dobu mého studia.

Obsah

1 Thajsko.....	7
1.1 Historie.....	7
1.2 Vláda a ekonomika.....	8
1.3 Obyvatelstvo.....	9
1.4 ČR a Thajsko.....	9
2 Buddhismus	11
2.1 Základní myšlenky buddhismu	11
2.2 Příběh Buddha.....	12
2.2.1 Mládí	12
2.2.2 Odchod z paláce	13
2.2.3 Osvícení.....	13
2.2.4 Učení	14
2.2.5 Smrt.....	14
2.3 Buddhismus a ostatní náboženství	14
3 Vliv buddhismu na zásadní životní události Thajců.....	16
3.1 Narození	16
3.2 Svatba.....	17
3.3 Pohřeb.....	19
3.4 Svátky.....	20
3.4.1 Státní buddhistické svátky.....	20
3.4.2 Další státní svátky	21
3.4.3 Jiné svátky a festivaly	21
3.5 Rituály	22
3.5.1 Modlitby a meditace.....	22
3.5.2 Buddhistická praxe.....	22
3.5.3 Vysvěcování majetku	22
3.5.4 Domy duchů	23
3.6 Mniši.....	23
4 Závěr.....	26
5 Seznam použité literatury.....	27
6 Příloha	28

Anotace

Téma Buddhismus v Thajsku jsem si zvolila proto, že můj otec před šesti lety pracovně odcestoval do Thajska, našel si zde manželku a před dvěma lety se jim narodil můj bratr William. Díky tomu jsem měla možnost Thajsko dvakrát navštívit a poznat zdejší kulturu nejen z pohledu běžného turistu. Tato země a život zde mě fascinovaly a ráda bych se o své zážitky podělila.

Cílem mé seminární práce je čtenáře seznámit s Thajskem a buddhismem a především popsat vliv buddhismu na denní život Thajců, tak jak jsem ho sama vnímala. Své poznatky se pokusím doložit pomocí ankety provedené na ostrově Koh Samui v jižním Thajsku.

Annotation

I chose the topic Buddhism in Thailand because my father left for Thailand because of work six years ago. He met his wife there and two years ago my brother William was born. Thanks to this event I have been to Thailand twice and I have learned a lot about its culture but not as an ordinary tourist. This country and life there fascinate me a lot and I would like to share my experiences.

The goal of the paper is to introduce Thailand and Buddhism as well as to describe influence of Buddhism on daily life of Thai people in the way I felt it. I will try to provide evidence for my findings with a survey I made on the island of Koh Samui in southern Thailand.

Úvod

Seminární práce Buddhismus v Thajsku se skládá ze tří částí. V první části čtenáře seznámím s Thajskem pomocí základních informací o geografii, historii, vládě ekonomice a obyvatelstvu. Druhá část je věnována buddhismu. Pokusím se vysvětlit myšlenky buddhismu, popíši krásný a zajímavý příběh Buddha a zmíním se o vztahu buddhismu k ostatním náboženstvím. V nejdůležitější třetí části se zaměřím na vliv buddhismu na zásadní životní události Thajců, jako je narození, svatba a pohřeb, popíši nejdůležitější svátky a rituály a poskytnu důležité informace o mniších.

Jako praktickou část jsem si zvolila anketu. Vytvořila jsem 19 anglických otázek, které moje nevlastní matka přeložila do thajštiny. Ankety se zúčastnilo 12 žen a 8 mužů, jejichž průměrný věk je 32 let. Počet respondentů se může zdát nízký, ale otázky byly poněkud rozsáhlé a hodin strávených nad překládáním bylo pro celou mou rodinu i tak dost. Vyplněné a přeložené dotazníky jsem dále přeložila z angličtiny do češtiny, vyhodnotila je a doplnila jsem jednotlivá témata informacemi.

Doufám, že seminární práci zaujmu každého, kdo se o Thajsko nebo buddhismus zajímá, a že oslovím každého čtenáře nahlédnutím do jiné kultury.

1 Thajsko

Thajské království, zkráceně Thajsko, jehož hlavním městem je Bangkok, nabízí všechny krásy, které si pod pojmem exotická země můžeme představit. Odlišná kultura, nevšední krajina, rušná města, tropické pláže, úsměvy a vstřícnost na každém kroku vás okouzlí při prvním ochutnání. Sama mohu potvrdit, že země Geografie

Thajsko leží na území jihovýchodní Asie, je omýváno Indickým oceánem a sousedí s Barmou, Kambodžou, Laosem a Malajsií (obr. 1). Rozloha je 513 115 km², což je stejně jako má například Francie. Tradičně se rozděluje do pěti oblastí, které se liší klimatem, přírodními podmínkami, historií a tradicemi. Severní Thajsko je oblastí horských řetězců a úrodných údolí. Najdeme zde nejvyšší vrchol Thajska Doi Inthanon s výškou 2595 m. Oblast severovýchodního Thajska je z většiny tvořena vyprahlou náhorní plošinou Khorat a je ohraničena řekou Mekong. Tento region je nejchudší a nejprostší v Thajsku. Srdcem země je centrální Thajsko. Jeho území je tvořeno povodňovými planinami hlavního splavného kanálu v zemi, řeky Chao Phraya. Centrální Thajsko je nejhustěji obydlená oblast země s Bangkokem ve svém středu. Čtvrtou částí je východní pobřeží, které má rozvinutou průmyslovou a turistickou infrastrukturu. Poslední region jižní Thajsko zabírá polovinu Malajského poloostrova a stovky panenských ostrovů. Tato část je turisticky nejnavštěvovanější a říká se, že se jedná o poslední ráj na zemi.

Thajsko má tropické podnebí se třemi sezónami, obdobím horka a vlhka, chladna a sucha a obdobím dešťů, vše je však velmi rozdílné v jednotlivých oblastech a pro Středoevropana relativní a mnohdy těžko rozpoznatelné.

1.1 Historie

Podle archeologických vykopávek bylo Thajsko obýváno kulturou lovců a sběračů před 40 tisíci lety. Od 9. stol. př. n. l. se postupně začíná rozvíjet pěstování rýže, domestikace zvířat a výroba keramických a bronzových předmětů. V dalších stoletích se postupně formují první říše a první zmínky o thajském národu pochází z 5. stol. n. l.

První významná říše, nazývaná Siam, vznikla během 13.-15. stol. Hlavní město bylo Sukhothai a buddhismus začal nabývat velkého významu. Království Ayutthaya, které vzniklo ve 14.-18. stol., bylo nejmocnější říší. Rozvíjelo se hlavně vojenství, obchod a kultura a vliv tohoto impéria sahal na celé území dnešního Thajska. 16.-18. století bylo ve znamení válek proti Barmě a roku 1767 Barma vyplenila hlavní město

Ayutthaya a říše zanikla. Poté se Siam spojil s říší Lanna, která se rozprostírala na území dnešního severního Thajska a vznikala již od 13. stol., a společnými silami vyhnali Barmánce ze země.

Koncem 18. století se Bangkok stává hlavním městem a vojenský generál Chao Phraya Chakri byl korunován jako Ráma I. Tímto vznikla dynastie Chakri, která vládne dodnes. Jeho nástupce Ráma II. zemi modernizoval a otevřel dveře zahraničnímu obchodu. Ráma III. zavedl řadu reforem a na rozdíl od sousedních zemí nepodlehli vlivu Francie a Británie. Roku 1932 se Siam stává konstituční monarchií a země je přejmenována na Thajsko (dá se přeložit jako svobodná země). Za druhé světové války bylo Thajsko okupováno Japonskem, ale nakonec uzavřely obě země spojení. Poté v Thajsku začíná období vojenských a politických převratů. Během vietnamské války se Thajsko obává komunismu, a tak se přidá na stranu USA a účastní se některých operací ve Vietnamu. V ukončení vojenských převratů a krvavých demonstrací hrál často významnou roli současný král Ráma IX. Na základě historických faktů může Thajsko název „svobodná země“ nést s hrdostí.¹

1.2 Vláda a ekonomika

„Thajsko je řízeno na principu konstituční monarchie. Má svého předsedu vlády, volenou dolní sněmovnu o 360 křeslech a horní sněmovnu s 270 křesly pro jmenované senátory².“ Monarchie má větší vliv než například ve Spojeném království. Má větší dozorní úlohu a pořádá četné projekty pro rozvoj země. Ovšem nejvýraznější roli má král v očích každého z obyvatel. Bez ohledu na politické názory má Ráma IX. (obr. 2), mimochodem nejdéle vládnoucí monarcha na světě, u Thajců neotřesitelnou autoritu. Tento panovník udělal pro Thajsko mnoho dobrého a jeho obrazy můžeme najít v každé úřední budově i většině domácností a firem. V Thajsku také platí zákon na ochranu jeho majestátu, podle něhož je panovník osoba posvátná a nedotknutelná.

Administrativně je Thajsko děleno do 75 provincií, z nichž každá má svého guvernéra a své hlavní město. Dále se dělí na okresy a ty se člení na nižší správní celky. Samosprávný Bangkok se dělí na 38 městských obvodů.

Thajskou měnou je Baht (THB), který odpovídá zhruba 0,60 Kč. Úroveň HDP řadí Thajsko stále ještě mezi rozvojové země, ale strukturou ekonomiky (převaha služeb

¹ zdroj: WYATT, David K. *Dějiny Thajska*. Praha: Lidové noviny, 2004. ISBN 80-7106-492-0
PAVEL ZVOLÁNEK. *On-line průvodce po Thajsku* [online]. Marten & Louis s.r.o, 2009, 2012
[cit. 2012 23]. <http://www.thai.cz/>

² HOSKIN, John. *Thajsko*. Brno: Geodezie Brno, 1999, s.19. ISBN 80-7206-119-4.

a průmyslu) se podobá vyspělým zemím. O rozvojovém charakteru vypovídá i fakt, že 42 % thajské pracovní síly je zaměstnáno v zemědělství. Životní úroveň se v Thajsku poslední dobou rychle zvyšuje díky růstu průmyslu. Ekonomika je primárně orientovaná na export a Thajsko patří k významným vývozcům automobilů a elektroniky, dále samozřejmě rýže a rybích produktů. Také je jednou z největších velmocí cestovního ruchu a roku 2010 ho navštívilo rekordních 16 milionů turistů.

1.3 Obyvatelstvo

Thajsko má necelých 67 milionů obyvatel a nachází se na 20. příčce nejlidnatějších států světa. Původní thajské obyvatelstvo tvoří 75 % populace, dále je zde 14 % Číňanů a mezi zbylých 11 % patří Malajci a laoští a vietnamští uprchlíci. Úředním jazykem je thajština, která má čtyři dialekty. Thajština je tónový jazyk a pro nás může být velmi těžké se ho naučit. Existuje pět stupňů tónů, a proto může mít jedno slovo pět různých významů. Thajské písmo vzniklo ve 14. století na základě monského a khmerského písma. Obsahuje 44 souhlásek a 32 samohlásek. Píše se zleva doprava, slova ve větě nejsou oddělena a interpunkce je minimální.

Co se týče náboženství, 94,5 % obyvatel se hrdě hlásí k théravádovému buddhismu, 4,6 % muslimů je především na jihu země a zbylých 0,7 % tvoří křesťané. U příslušníků horských kmenů je stále ještě rozšířena animistická víra. Lidé v Thajsku jsou od přírody pohostinní, mají rádi legraci a z ničeho nedělají vědu. Jsou vstřícní, ochotní a mají silně vyvinutou národní hrdost.

1.4 ČR a Thajsko

Thajsko je pro obyvatele České republiky velmi exotickou, vzdálenou a tajemnou zemí. Čeští turisté Thajsko navštěvují hlavně kvůli odlišné kultuře, vyhlášené kuchyni, exotickým plážím, levným nákupům a zvědavosti v oblasti sexuálních radovánek.

Počátky česko-thajských vztahů sahají mezi první a druhou světovou válku, ale byly velmi omezené. Předpoklady pro růst vztahů byly dány až roku 1974 podpisem obchodní dohody a navázáním diplomatických vztahů. České velvyslanectví v Bangkoku a velvyslanectví Thajského království v Praze byly založeny roku 1990.

Od 11. 8. 2011 nepotřebují čeští turisté vízum pro pobyt do 30 dnů. Pro dlouhodobější pobyt je potřeba vstupní vízum a maximální doba pobytu je pouze 90 dní. Při návštěvě Thajska jsem si všimla, že i přes naprosto odlišnou kulturu, jsou Thajci v některých věcech podobní nám Čechům. Mají například podobný smysl pro

humor, mají rádi pivo, které chutná podobně jako u nás, a milují fotbal. Co Thajci vědí o České republice, jsem se pokusila zjistit ve své anketě. Na otázku, kde leží Česká republika, 30 % respondentů odpovědělo, že v Evropě, 60 % nevědělo a jeden si dokonce myslí, že v Severní Americe. Většina tázaných zmiňovala krásné hlavní město, sport a turismus. Nic více o nás na jihovýchodě Thajska není známo. Na jednu stranu poněkud smutné, na druhou stranu je nutno přiznat, že ani já jsem toho o Thajsku moc nevěděla.

2 Buddhismus

Buddhismus je ateistické náboženství, které vzniklo v Indii v 6. a 5. století př. n. l. Je to jedno z nejrozšířenějších světových náboženství a vyznává ho 230 – 500 milionů lidí. Na začátku prvního tisíciletí se rozdělil do dvou různých škol – Théraváda a Mahayana. Mahayana modifikuje některé dogmatické principy, aby se přizpůsobily místnímu prostředí. Tato škola je také známa jako „tibetský buddhismus“. Théraváda se drží původního buddhismu a klade důraz na to, že osvobození je možné, přijme-li člověk popsané zásady. Vyskytuje se hlavně v Ceylonu, Barmě, Kambodži, Laosu a samozřejmě Thajsku.

V Thajsku se théravádový buddhismus poprvé objevil roku 329 př. n. l. a dnes je národním náboženstvím. Školy vyučují jeho principy a morálku v rámci učebních osnov, v celém Thajsku můžeme najít kolem 40 000 chrámů a klášterů, kde se praktikují náboženské obřady a také zde žije asi 250 000 mnichů, kteří mezi lidmi hlásají Dharmu a řídí se podle 227 pravidel.

Ve své anketě jsem se Thajců ptala, v čem nejvíce buddhismus ovlivňuje jejich život. Nejčastější odpovědi byly: „Dělá mě a moji rodinu šťastnou“, „učí mě, jak žít správný a klidný život“ a „osvobozuje moji mysl a učí mě rozlišovat dobro a zlo“.

2.1 Základní myšlenky buddhismu

Buddhismus učí o reinkarnaci, hlásá duchovní čistotu a osvobození od materiálních záležitostí. Řídí se čtyřmi vznešenými pravdami, které tvoří základ buddhismu: 1. lidská existence s sebou nese neštěstí, 2. neštěstí je způsobeno oddáním se světským věcem, jež jsou pomíjivé, 3. štěstí může být dosaženo odloučením od hmotných žádostí, 4. nirvána, stav blaženosti, je nezávislá na egu a je dosažitelná tomu, kdo následuje ušlechtilou cestu. Ušlechtilou cestu tvoří osm stupňů: „*pravdivé názory, pravdivé úmysly, pravdivá řeč, pravdivé chování, pravdivé žití, pravdivé úsilí, pravdivé vědomí a pravdivá meditace*³.“ Dosáhne-li člověk nirvány, všechna světská přání zmizí.

Někomu by se buddhismus mohl zdát jako pesimistické náboženství, ale není, protože se staví tváří v tvář utrpení jako součásti života a odmítá iluze. Učí, že utrpení může jednou skončit. Ale to, že buddhismus není pesimistický, nejlépe poznáme na tváři každého buddhisty. Z vlastní zkušenosti mohu říct, že buddhisté jsou usměvaví, ochotní, pracovití, obětaví a vždy mají dobrou náladu.

³ HUGHES, James. *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*. Praha: Václav Svojtka, 1999, s. 213. ISBN 80-7237-256-4.

2.2 Příběh Buddhy

Ráda bych se pokusila základy buddhismu vysvětlit na příběhu života nejvyššího a prvního učitele, Siddharty Gautamy (obr. 3).

Pro začátek je důležité říci, že Buddha, jak si mnozí myslí, není jméno, ale čestný titul, který se dá přeložit jako „osvícený“ nebo „probuzený“. Tento titul v buddhismu označuje osobu, která dosáhla nejvyšší realizace. Poslední Buddha, který se na světě objevil, je známý pod jménem Siddharta Gautama a je také považován za zakladatele a nejvyššího učitele buddhismu.

2.2.1 Mládí

Siddharta Gautama se narodil jako princ v oblasti Himalájí nedaleko Nepálu roku 623 před Kristem. Jeho otec, rodu Šákjů, byl králem malého oligarchického království na území Nepálu. Je zaznamenáno, že v době jeho zrození se děly neobvyklé události, které byly předzvěstí toho, že právě narozené dítě bude neobyčejnou bytostí. Zdroje například říkají, že jeho matka byla neplodná, ale otěhotněla poté, co se jí zdál sen o bílém slonu, který vstoupil do její dělohy. Od této pověsti se také odvíjí thajský kult uctívání bílého slona.

Proroci a astrologové v době jeho narození předpověděli, že se princ Siddharta stane všeobecně uctívaným člověkem. Předpovídali, že má dvě možnosti, jak se touto osobou může stát – buď jako světový král, nebo jako duchovní spasitel. Princův otec dělal vše pro to, aby se jeho syn nezřekl královského života. Zajistil mu nejlepší vzdělání a výcvik v bojovém umění a obklopil ho přepychem. Snažil se ho zabavit různými radovánkami, aby se nezabýval problémy, které přináší život, dal pro něj vystavět tři krásné paláce, každý pro pobyt v jiné roční době a vydal přísný rozkaz, že princ nesmí opustit zdi paláců. *„Největší starost byla věnována tomu, aby mladý princ nikdy nespátl nemocného anebo starého člověka, mrtvolu, či potulného mnicha, neboť bylo předpovězeno, že to by mohlo být příčinou jeho zřeknutí se rodinného života a odchodu do bezdomoví.“*⁴ Když Siddharta dospěl, byla zprostředkována svatba s krásnou Jaśódharou. Král nadále pečoval o to, aby princ neznal nic jiného než zábavu, přepych a krásu lidského života.

⁴ KHANTIPÁLO, Pchra. *Úvod do buddhismu*. Bratislava: CAD Press, 1995, s. 18. ISBN 80-85349-46-9

2.2.2 Odchod z paláce

Siddhárta ve svých 30 letech požádal otce, zda si může prohlédnout své budoucí království. Otec souhlasil, ale urychleně vydal příkaz k úklidu a výzdobě celého města. I přes přísná opatření se princ postupně setkal s chudým, nemocným a zemřelým mužem a řekl: „Přesto, že jsem nyní zdrav, je toto moje tělo náchylné k nemocím, přesto, že jsem nyní mladý a silný, brzy toto tělo zeslábne stářím, ačkoliv nyní žiji, toto tělo jednoho dne musí zemřít,“ a když potkal potulného mnicha, pomyslel si: „Snad takovýto způsob života mi umožní nalézt odpovědi na tyto naléhavé otázky!“ Zanedlouho porodila princezna Jaśódhara syna a Siddhárta si uvědomil, že to je jen další pouto ke způsobu života, který ho vzdaluje od poznání příčiny zrození, nemoci, stáří a smrti, v nichž viděl společný zdroj utrpení pro všechny bytosti.

V noci se rozloučil se svou ženou a synem a vydal se do hlubokých lesů hledat učitele, kteří by mu ukázali cestu ke spáse. Od toho okamžiku musíme Siddhártu nazývat mnichem Gautamou. Ačkoli se učil u dvou učitelů a praktikoval meditaci až do vyšších meditačních stupňů, nebyl stále spokojen a rozhodl se využít náboženské disciplíny, extrémního asketismu. Byl následován pěti askety, kteří jej považovali za svého učitele a tuto přísnou askezi prováděl šest let. Žil v místech, kam se odkládají mrtvoly, ve špíně, bez oděvu, na slunci i v chladu a hladověl. Z této události buddhisté usuzují, že chceme-li dosáhnout nejvyššího zisku, musíme být schopni dokonalého odříkání.

2.2.3 Osvícení

Gautama zjistil, že pouhé odříkání tělesného pohodlí nestačí, a rozhodl se docílit dokonalého klidu myslí pomocí vydatné stravy. Jeho pět asketů jej opustilo, domnívající se, že sešel z cesty. Když se mu vrátila síla, posadil se pod proslavený strom Bódhi a celých 49 dní seděl v meditační pozici, dumal nad příčinami utrpení a bolesti a zápasil s pokušeními, která se před ním formovala. Tyto události jsou často vyobrazené na stěnách thajských klášterů. Démoni, zvířata a monstra napadají Gautamu, klidně a vyrovnaně sedícího na trůnu vysoko nad nimi, a před ním tančí půvabné tanečnice, které se ho snaží svést svým šarmem. Mnich Gautama odolal vábení smyslových požitků a od posvátného stromu vstal jako dokonale osvícený Gautama Buddha, s myslí osvobozenou od všech nečistot a nedokonalostí. Legendy uvádí, že tohoto rána všechny bytosti prožívaly radost, klid, vyrovnanost a štěstí.

2.2.4 Učení

Zpočátku si Buddha myslel, že nikdo nebude schopen proniknout až k pravdě, které on docílil, ale nakonec se rozhodl své učení odhalit. Své první kázání uskutečnil v jelení oboře v Indii v projevu k pěti asketům. Tento projev je obecně známý jako „čtyři vznešené pravdy“, kde popsal celé své učení a také Dharmu (zákon) jako nekonečné kolo. Z této doby pochází nejstarší buddhistický symbol Dharmachakra – kolo života, zákona nebo také spravedlnosti. Po celém Thajsku se dny prvního a druhého Buddhova kázání slaví jako státní svátky, o kterých se ale zmíním později. Dalších 45 let Buddha putoval po celé Indii, obracel nevěřící na svoji víru a ukazoval zázraky.

Nejjednodušší zásadou, kterou Buddha učil, ale také nejdůležitějším pravidlem buddhismu, je konat dobro a vyhýbat se zlu. Říkal, že nenasytnost a nenávisť, pro lidi tak typická vlastnost, koření v touhách, jejichž neznalost je ve skutečnosti příčinou touhy samotné a důvod celého utrpení. Jednoduše: Konej dobro a dobro se ti vrátí! A hlavně, po ničem netuž!

2.2.5 Smrt

Buddha ve věku 80 let onemocněl a zemřel roku 543 před Kristem. Z tohoto důvodu se thajský letopočet liší od našeho letopočtu a nyní je v Thajsku rok 2555. Buddha ležel na boku, hlavu opřenou o ruku a upadl do nirvány – nepopsatelného stavu prázdnoty, který nezná utrpení a neodvívá se od něj již žádná reinkarnace.

Existuje mnoho historických důkazů, že Buddha doopravdy existoval. Různá literární díla, paměti, filozofické spisy a stavby. Sám Buddha své učení nikdy nezaznamenal, až jeho první žáci v roce 477 př. n. l. shromáždili a sepsali všechny jeho projevy.

2.3 Buddhismus a ostatní náboženství

„Buddhismus je pravděpodobně nejtolerantnější náboženství světa a je schopno koexistovat s jakýmkoliv jiným náboženstvím (většina ostatních náboženství chce být exkluzivní a není schopna často zároveň strpět buddhismus).“⁵ Tato skutečnost také jasně plyne z mé ankety, ve které na otázku „Jaký máte vztah k ostatním náboženstvím?“ všichni dotázaní odpověděli pozitivně a většina odpovědí zněla, že každé náboženství ukazuje, jak být dobrým člověkem, jen způsob učení je jiný. Myslím, že tento postoj je u buddhismu velmi výjimečný a u ostatních náboženství bychom ho

⁵ BROŽÍK, Josef. Thajsko travel: Buddhismus. [online]. [cit. 2011-12-27]. Dostupné z: <http://thajsko.com/nabozenstvi/budhismus/budhismus.htm>

hledali těžko. Je také zajímavé, že ačkoli je thajský král většinou buddhista, zároveň je také příslušníkem všech náboženství vyznávaných lidmi v jeho zemi. Buddhismus je také méně institucionalizovaný než ostatní náboženství a většina buddhistických nemovitostí a památek je pod správou thajské vlády a jejího Oddělení náboženských záležitostí. Z těchto důvodů bývá buddhismus často označován nejen jako náboženství, ale také jako filozofie a životní styl.

3 Vliv buddhismu na zásadní životní události Thajců

K buddhismu se hlásí 95 % Thajců a je tedy zřejmé, že náboženství jejich život ovlivňuje skoro každý den. Mniši jsou v Thajsku všudypřítomní, ve školách se děti učí buddhistické žalmy, každý významný den navštěvují chrámy, obětují dary a dodržují nejrůznější tradice. Ráda bych blíže popsala na základě vlastních zkušeností, četby a provedené ankety, jak vypadá život v pro nás tolik exotickém buddhistickém Thajsku.

3.1 Narození

Ve většině společenství těhotenství a narození udává pohled na stvoření života. V Thajsku je těhotenství i narození velmi ovlivněno buddhismem a tradičními zvyky.

Potravy buddhisté považují za zabránění znovuzrození a neuposlechnutí náboženské zásady o životě. Z tohoto důvodu je potrat v Thajsku ilegální, ale existují tři výjimky. Žena může o potrat požádat, je-li její život v ohrožení, je-li její fyzické či duševní zdraví ohroženo, nebo je-li její těhotenství výsledkem trestného činu. Tato praxe vede k tomu, že dvě třetiny žen hledají pomoc mimo zdravotnickou péči, na ilegálních klinikách a asi 12 % z nich se tento zákrok pokusí udělat samo.

Když žena v Thajsku otěhotní, nejprve vše sdělí své rodině a tchýni. Co se týče stravy, těhotné ženy často pijí zázvorový čaj a kokosové mléko a jejich zvláštní chutě ukojí slané potraviny, tamarind, ryby, česnek a mnoho dalších lahůdek. Mezi thajskými ženami se říká, že pokud při těhotenství jedí kořeněné jídlo, jejich dítě se narodí bez vlasů, a pokud pijí kávu a čaj, dítě nebude chytré. Obě tyto pověry vyvrací můj malý bratr William. Podle tradiční víry můžou namáhavé činnosti, jako zvedání těžkých věcí, zemědělská práce, ale i řízení auta, vést k potratu. Toto je ale bohužel pro některé chudé venkovské obyvatelstvo nevyhnutelné. Zároveň Thajci říkají, že k lepšímu porodu vede spíše běžná aktivita, nežli lenost a častý odpočinek. Další zajímavé zvyky, které souvisí s vírou, jsou například: zákaz návštěvy pohřbu, zákaz nosit brož na břicho a také by se neměly vykonávat žádné pokročilé přípravy, jako nákupy dětského oblečení a jiného vybavení.

V dnešní době většina thajských žen rodí v nemocnici, ale domácí porody jsou stále dost populární. Pokud žena rodí doma, je to většinou v ložnici nebo v kuchyni a tato místnost je vyzdobena malými vlajkami s posvátnými čísly od jedné do devíti. Vlajky jsou symbolem mantry a jsou používány k odhánění zlých duchů. Při porodu by

všechna okna a dveře měly být otevřené a žena by měla být čelem k východu. Toto symbolizuje mimořádnou událost, vznik nového života.

Jakmile žena porodí své první dítě, je považována za dospělou a je jí dovoleno se odstěhovat z domu rodičů. Ženy v Thajsku mají ze zákona zaručeny tři měsíce mateřské dovolené.

V některých oblastech Thajska se vykonává tradice, kdy je novorozenec umístěn do koše s tužkou a sešitem (pro chytrost) a s penězi (pro štěstí). Tento koš je předán váženému člověku v obci a rodiče poté očekávají, že jejich dítě bude stejně bohaté a respektované, jako tato osoba. Další tradicí je přinášení obětí do chrámů v třetí den po narození, aby mniši dítěti požehnali. Často si novorozenec z chrámu odnáší svatý provázek kolem zápěstí, který je požehnán váženým mnichem a přináší dítěti štěstí. Provázek se nesmí sundat a dítě ho nosí tak dlouho, dokud se nerozpadne, často i déle než rok.

Během prvního měsíce musí být matka neustále nablízku svému dítěti a kojit ho i při sebemenším požadavku. Říká se, že pokud dítě pláče příliš mnoho a nemůže spát, jeho strážný duch ho prověřuje. Běžná komunikace s tímto duchem se považuje za normální, dítě se při ní samo od sebe směje a hraje si.

Jméno pro dítě bývá tradičně vybíráno otcem, ale mnoho rodin své rozhodnutí konzultuje s mnichem a nechávají si poradit, které jméno by pro jejich dítě bylo nejvhodnější, pravidla, jimiž se výběr řídí, je směsicí astrologie, numerologie a zbytků animismu. Tuto skutečnost potvrzuje má anketa, kde 80 % respondentům, kteří mají děti, pomáhal s výběrem jména pro dítě mnich. Jedinou výjimkou je, že děti nesmějí nést jména členů královské rodiny.

3.2 Svatba

Tradiční svatba v Thajsku je rituální obřad velkého společenského významu, který však zcela postrádá úřední platnost. Ta ovšem nikterak nezajímá všechny zúčastněné, a pokud je to nezbytné, oficiální stránka věci proběhne na příslušném úřadu zcela civilně a není výjimkou, že oddávající je zároveň svědkem. Dle mé ankety mělo tradiční buddhistickou svatbu 90 % respondentů a sami zdůrazňovali, že tento obřad by měl podstoupit každý, protože to pro pár znamená velké štěstí.

Tento velký rituál obvykle předchází zasnubě, které jakýmsi způsobem legalizují, že se k sobě snoubenci mohou přiblížit a trávit spolu společné chvíle v přítomnosti třetí

osoby, obvykle dívky z rodiny nevěsty. Zásnubní dar bývá zlatý šperk, který stvrzuje mužův vážný zájem o dívku a od této chvíle již vše směřuje přímo k svatbě.

Celý svatební den začíná brzy ráno kolem páté hodiny ranní, kdy si nevěsta musí upravit svůj účes a nalíčit se. Hned poté se začíná s výzdobou domu rodičů, kde se odehrává celý buddhistický obřad. Za svítání přichází mniši z nejbližšího chrámu, aby mohli vykonat důležité rituály. Ženich i nevěsta jsou oblečeni v krásných tradičních šatech, které bývají světlé barvy, protože černá přináší smůlu. Na vlastní oči jsem viděla, že svatební pár působí velmi vznešeně. Obřadu se účastní pouze rodina a nejbližší přátelé, přesto se může jednat o mnoho desítek až stovku hostů, jak jsem zjistila ve své anketě. Podle odpovědí se jedná o 30-300 hostů, ale nejčastěji se tohoto obřadu účastní zhruba 150 návštěvníků. Mniši odříkávají modlitby, kropí nevěstu i ženicha svěcenou vodou a na závěr jim na čelo otisknou tři zlaté tečky. Nepřichází první novomanželský polibek, ale ženich i nevěsta se vzájemně ukloní a jejich hlavy jsou spojeny bílým vláknem, které tvoří na hlavě každého z nich samostatný kruh a prochází rukama všech přítomných mnichů (obr. 4). Toto vlákno symbolizuje spojení dvou osudů, ale zároveň zachování identity každého z nich. Rodina mnichy před odchodem tradičně pohostí jídlem a finančním darem na podporu chrámu.

V České republice známe tradici, že nevěsta dostává věno od své rodiny, aby manželé měli peníze pro začátek. V Thajsku je tomu naopak. Když muž požádá rodinu o ruku jejich dcery, rodina rozhodne o výši věna, které by jim měl ženich dát, aby si byli jisti, že se o jejich dceru dokáže postarat. Tato částka nebývá nízká a často se jedná o sedmimístná čísla, ale budoucímu ženichovi nezbývá než podmínku splnit a pak může jen doufat, že po svatbě se tato částka stane součástí nevěstina věna. Tyto peníze ženich odevzdá během obřadu, který následuje po odchodu mnichů. Rodina a všichni hosté se tak mají možnost přesvědčit o solventnosti ženicha a pár si může vyměnit prstýnky.

Poté novomanželé odcházejí poklonit se svým zemřelým předkům, aby jejich sňatku přáli. Na oltář „buddha house“ pokládají různé dary, jako například ovoce, sladkosti nebo maso. Nakonec si svatebčané kleknou s dlaněmi sepnutými nad mísou s květinami a každý host přichází polít jejich ruce posvátnou vodou a vyslovit své přání. Pak přichází dlouhé fotografování následované bohatou snídaní, v Thajsku tak typickou. V průběhu dne pár navštíví staré příbuzné, kteří se nemohou celé slavnosti zúčastnit, a snad najde i chvíli na odpočinek.

Později se všichni přesunou na velkou večerní slavnost. Možná bych měla použít slovo obrovskou, protože je zcela běžné, že na thajské svatební oslavě najdete tisíc

hostů. Sama jsem se takové zábavy zúčastnila a nemohla jsem uvěřit, že nejsem na koncertě nějaké známé kapely, ale na svatbě. Všichni hosté přináší obálky s penězi, fotografují se s novomanželi, jedí a zpívají karaoke. Tento den je nejvíce náročný pro nevěstu, které ale ani na okamžik nezmizí úsměv z tváře. Je přece ze „země úsměvů“ a prožívá jednu z nejvýjimečnějších svateb na světě.

3.3 Pohřeb

Pohřeb je v Thajsku paradoxně jednou z nejvýznamnějších životních událostí, kterou zcela formuje a ovlivňuje náboženství, tedy buddhismus. Jedním ze základů buddhismu je chápání existence jako utrpení od narození až po okamžik smrti, kdy ve smrti je toto nejvíce zřejmé.

Když někdo zemře, tělo je obvykle po dobu 7 dnů ponecháno v domě, pouze v případě chudších rodin může dojít ke zkrácení obřadu z důvodu nákladnosti procedury k uchování těla. Rakev je ozdobena věnci a fotografiemi zemřelého. Je uspořádána hostina na počest zemřelého, hosté přicházejí oblečení v černé, výjimečně v bílé barvě. Všichni jsou pohoštěni jídlem a pitím, alkohol není obvyklý, přesto je atmosféra velmi uvolněná a přátelská, vůbec ne tragická. Všichni čile konverzují často i v průběhu smutečních ceremonií. Prvních šest dnů přichází kolem sedmé hodiny večerní skupina mnichů vykonat modlitby ve starobylém jazyce Pali, trvající obvykle 30 minut. Množství mnichů je závislé na movitosti a společenském postavení nebožtíka. Přítomnost velmi starého a zasloužilého mnicha, který se ale neúčastní obřadů, naznačuje, že se jedná o pohřeb významné osobnosti. Sedmý den odpoledne probíhá samotná kremace, rakev je ve smutečním průvodu přemístěna do chrámu. Průvod vedou mniši, za nimi pak jdou ostatní. Muži nesou rakev, častěji je však přepravena na korbě otevřeného automobilu. Přicházejí hosté s dary a často penězi pro pozůstalé. Tělo je zpopelněno v krematoriu, aby jej mohla duše opustit a připravit se na přechod do dalšího života (obr. 5).

V bohatších rodinách je zvykem vytisknout knihu, která obsahuje životní příběh, někdy básně a texty zemřelého a podobně. Účelem je předat moudrost a odkaz nebožtíka, a proto je kniha rozdávána smutečním hostům. V Bangkoku je dokonce malé muzeum, které shromažďuje tzv. pohřební knihy. Na velkých pohřbech nechybí kapela s tradičními thajskými hudebními nástroji.

Díky značným sociálním rozdílům v Thajsku a tedy místy velké chudobě, vzniká často problém s těly zemřelých, kteří nemají pozůstalé schopné zajistit kremaci. Existují

dobročinné spolky, které na soukromých hřbitovech pochovávají tyto zemřelé, jednou ročně pak za přítomnosti mnichů uskuteční hromadnou exhumaci a následnou kremaci, často se jedná o nepředstavitelné množství až tisíců těl. S ekonomickou krizí se nedostává prostředků na činnost těchto nadací a existuje obava z používání spaloven komunálních odpadů k těmto účelům.

Sto dnů po úmrtí je celý ceremoniál ukončen obřadem závěrečné motlitby. Znovu jsou sezváni mniši, kteří jsou při této příležitosti obdarováni nejrůznějšími věcmi denní potřeby mnišského života, jako jsou prací prostředky, mnišské róby, trvanlivé potraviny, slunečníky, sandály, prostředky osobní hygieny apod. Při této události je zvykem polévat podlahu svěcenou vodou na počest zemřelého, protože Thajci věří, že duše tak získá požehnání a sílu a umožní jí to zkrátit čekání na příští život.

3.4 Svátky

Thajsko si kromě přívlastku „země bílého slona“ nebo „země úsměvů“, také zaslouží přezdívku „země svátků a festivalů“. Každý měsíc se koná nějaký svátek nebo festival a zúčastnit se bývá nezapomenutelným zážitkem. Thajci se řídí heslem: „Kdo se chce veselit, necht' se veselí. Kdo se chce smát, necht' se směje.“

3.4.1 Státní buddhistické svátky

V anketě jsem se pokoušela zjistit, jak Thajci slaví buddhistické svátky. Podle odpovědí nejčastěji navštěvují chrámy, kde se modlí, dávají almužny mnichům a naslouchají jejich učení. Dále se snaží konat dobré skutky.

Songkran: Nový rok je v Thajsku oslavován 13. dubna a je asi nejveselejší ze všech thajských svátků. Po dobu tří dnů se lidé polévají vodou a mažou se bílou pastou z rozdrcené rýže. Každý má stříkací pistoli nebo jakoukoliv nádobu s vodou, a kdo nezůstane doma, nemá šanci být suchý. Tento zvyk plyne z dřívější tradice, kdy si přátelé navzájem polévali ruce olovenou vodou, přáli si štěstí a prokazovali si tak respekt. Pro současnou mladou generaci je tento svátek spíše šance pro nevázanou zábavu (obr. 6).

Magha Puja: Za únorového úplňku lidé v Thajsku oslavují Buddhovo kázání 1250 osvíceným mnichům. Tento svátek působí velmi romanticky, protože vrcholí večerním průvodem se svíčkami.

Visakha Puja: Tento den lidé oslavují narození, osvětlení a smrt Buddha. Je to nejdůležitější buddhistický svátek a v anketě byl zmiňován nejčastěji. Slaví se v květnu

při úplňku a začíná brzy ráno, kdy lidé dávají mnichům almužny, a večer se po celé zemi konají průvody se svíčkami kolem chrámů.

Asalha Puja: Neboli den Dharmy se slaví při červencovém úplňku. Při oslavě prvního Buddhova kázání se Thajci shromažďují v chrámech a čekají na východ měsíce. Zpívají písně s mnichy, třikrát chrám obejdou a poté obětují květiny, svíčky a vonné tyčinky.

Khao Pansa: Následující den po Asalha Puja se oslavuje tříměsíční období dešťů, při kterém se mniši zdržují v klášteře a ve svých příbytcích. Ráno lidé přinášejí do chrámů nejrůznější dary. Večer se všichni mniši scházejí k modlitbám a po dobu následujících tří měsíců dodržují zvýšenou buddhistickou aktivitu.

3.4.2 Další státní svátky

Kromě náboženských svátků slaví Thajci i jiné státní svátky. Některé pro nás mohou být zvláštní, jiné jsou totožné s našimi. Prvního ledna je stejně jako v České republice státním svátkem Nový rok. Šestého dubna se slaví svátek na památku založení královské dynastie Chakri v roce 1782. Další, pro nás známý svátek, je Svátek práce, připadající na 1. května. Pátého května Thajci oslavují korunovaci současného krále Rámy IX. Velmi zajímavý svátek, Den orby, je oslavován začátkem května. V tento den se vykonává rituál, kdy posvátní býci vyorají královským zlatým pluhem první brázdu a sám král do ní zaseje požehnaná zrnka rýže. Dvanáctého srpna se slaví narozeniny Jejího Veličenstva Královny Sirkita a zároveň Den matek. Dalším svátkem je Den Krále Chulalongkorna, který se slaví 23. října. V tento den se připomíná úmrtí krále Rámy V., který zůstává i dnes nejuctívanějším monarchou, kromě současného krále. Pátého prosince se schází miliony Thajců, aby vyjádřili úctu svému králi k jeho narozeninám. Dnem ústavy, který je 10. prosince, si Thajci připomínají den, kdy byla absolutní monarchie nahrazena konstituční monarchií. Posledním státním svátkem je Silvestr.

3.4.3 Jiné svátky a festivaly

Ačkoliv Thajci mají mnoho státních svátků, pořádají navíc mnoho festivalů a jiných akcí. Mezi ty nejzajímavější patří například soutěže v pouštění draků, festival svící, vegetariánský festival nebo svátek Ok Phasa, kdy Thajci oslavují znovusestoupení Buddhy na zem a zároveň konec období dešťů. Při tomto svátku lidé dávají mnichům nová roucha a různé další dary. Překrásným festivalem je svátek světél Loy Kratong, kdy lidé vypouští na řeky ozdobné košíčky plné květin a svíček.

3.5 Rituály

Jak je vidět v předešlých kapitolách, buddhistický svět je plný zajímavých rituálů. V této kapitole bych ráda okrajově popsala další rituály zasahující do života Thajců.

3.5.1 Modlitby a meditace

V buddhismu je důraz kladen především na meditace a modlitba zde nemá tak důležitou roli jako v ostatních náboženstvích. Tuto skutečnost ale poněkud vyvrací má anketa. Pouze jeden člověk uvedl, že se nemodlí vůbec, 50 % se modlí každý den ráno nebo před spaním. Štěstí pro sebe a pro celou rodinu byl nejčastěji uváděný důvod. Na otázku týkající se meditace 20 % respondentů odpovědělo, že nikdy nemeditovali. Ostatní odpovídali, že meditují pouze v případech, kdy se potřebují zklidnit nebo zjistit způsob, jak řešit své problémy.

3.5.2 Buddhistická praxe

Běžnou praxí je, že laici stráví nějaký čas v chrámu jako mnich nebo novic (na mnicha může být vysvěcena pouze osoba starší dvaceti let). Většinou laici chodí do chrámu po dokončení školy, a to na dobu tří až čtyř měsíců, často také jen na několik dní. Záleží jen na osobním rozhodnutí a rozhodně neplatí pravidlo, že člověk nemůže být buddhistou, pokud nestráví nějakou dobu v chrámu (obr. 7). To potvrzuje i má anketa, kde 60 % účastníků uvedlo, že nějakou dobu v klášteře strávili. Rozmezí dnů, které uváděli, se pohybuje od 3 dnů do 3 měsíců. Někteří zde byli jako dětští mniši, někteří do chrámu odešli několikrát. Odpovídali, že jim to přineslo pocity štěstí, klidu a vyrovnanosti.

Novicové se v chrámu učí medитovat a praktikovat buddhistické zásady. Buddhistickou praxí dosahují klidu mysli. „*Někteří v klášteře zůstanou po celý život, jsou vysvěceni a plní všechny buddhistické předpisy*⁶“.

3.5.3 Vysvěcování majetku

Většina Thajců při koupi nového domu nebo bytu podstoupí dlouhý buddhistický rituál, který jim má zajistit štěstí a úspěch. Den, v který se majitelé do domu nastěhují, bývá pečlivě vybírán. V příznivý den lidé nejprve přinesou fotografie Buddhy a nějaké jídlo a peníze. Fotografie se umístí na stálé místo, ze kterého míří na východ nebo na sever. Peníze jsou přinášeny s cílem zajistit budoucí prosperitu. O několik dní později se koná náboženský obřad. Kolem celého bytu se pověsí bílé vlákno, aby zlí duchové odešli a

⁶ WINSTON, Robert. *Člověk*. Praha: Knižní klub, 2005, s. 200. ISBN 80-242-1455-5

všechno dobro zůstalo uvnitř. Je pozváno pět, sedm nebo devět mnichů, kteří se usadí na polštářky umístěné kolem zdi, zapálí svíčky a předávají si klubko bílého vlákna. Zhruba hodinu zpívají a poté jim majitel nabízí jídlo. Později všichni klečí a nejstarší mnich všem kropí hlavy svěcenou vodou. Když se mniši připravují k odchodu, přichází nejdůležitější okamžik celého rituálu. Nejstarší mnich udělá nad každými dveřmi, zejména nad hlavními, několik bodů pomocí bílé pasty. Tímto celý rituál končí a mniši odcházejí. Stejně, ale méně zdlouhavé rituály Thajci konají i s novou kanceláří, automobilem a motorkou. 85 % respondentů mé ankety má vysvěcený dům nebo kancelář a 75 % uvedlo, že má vysvěcený automobil nebo motocykl (obr. 8).

3.5.4 Domy duchů

Svět Thajců je plný duchů, kterým říkají phii. Prakticky u každého domu i veřejné budovy můžeme najít malé vyzdobené stavby, které se podobají chrámům či tradičním domům. Tyto stavby mají sloužit duchům a obvykle se staví ještě před započítím stavby domu (obr. 9). Mají význam usmíření pro ducha, který byl z původního místa novostavbou vyhnán. Aby duch neupadl do špatné nálady a nepřivodil neštěstí, Thajci svým neviditelným sousedům každé ráno přináší jídlo, pití, květiny a vonné tyčinky. Z účastníků mé ankety vlastní dům duchů 65 %. Tento výsledek mě poněkud překvapil a číslo se mi zdálo nízké, ale příčinou je nejspíše skutečnost, že někteří z respondentů žijí v pronajatém bytě.

3.6 Mniši

V Thajsku můžeme najít asi 250 000 členů sanghy. Slovo sangha můžeme přeložit jako společnost žáků Buddha, kteří jsou na jednom ze čtyř stupňů osvícení. Běžně je tímto slovem označována komunita buddhistických mnichů. Buddhovo učení je pro každého, a proto se mnichem může stát každý. Překážkou není sociální postavení, stáří, ani barva pleti a záleží jen na vlastním rozhodnutí. Přijetím do řádu získává mnich speciální identifikační průkaz a zároveň vrací civilní doklady získané ve věku 15 let. Toto rozhodnutí je významným dobrým skutkem a službou pro rodinu, zejména pak matku, která nemá možnost stát se plnohodnotným Buddhovým následovníkem, přestože jsou v Thajsku i ženy členy řádu sester.

Důležitou skutečností je, že mnišská a laická skupina jsou si naprosto rovné. Laici pomáhají mnichům tím, že jim dávají vše, co potřebují k životu. V Thajsku můžeme každé ráno mezi 6. a 8. hodinou vidět, jak lidé poskytují mnichům jídlo (obr. 10). Pro

almužní potraviny platí mnoho pravidel. Mniši mohou jíst pouze od úsvitu do poledne a nemohou si pro sebe vařit či přechovávat jídlo přes noc. Všechno kromě čisté vody jim musí být darováno, dárce musí stát na dosah ruky a mnich jídlo přijme rukou nebo něčím, co se dotýká jeho těla. Mniši mohou jídlo získávat buď na těchto almužních procházkách, anebo přijímají pozvání od lidí do jejich domovů. Mniši nesmějí jíst maso slonů, koní, psů, hadů, tygrů, panterů a hyen a plodiny, které obsahují velké množství semen (rajčata, maliny, pomeranče), musí dárce nejprve symbolicky poškodit nožem či nehtem, než je mniši mohou přijmout, protože by neměli poškozovat semena plodin, které jsou schopné vzklíčení. Při jiných příležitostech, jako jsou svátky a různé slavnosti, lidé mnichům věnují léky a oděv. Mnišský oděv se skládá ze spodního roucha, svrchního roucha a dvojitého vnějšího roucha. Tento oděv jim také slouží jako příkrývka a podložka na spaní. Oranžová barva roucha pochází z dob Buddhy, kdy se látka barvila přírodními barvivy získanými z kořenů, kmenů, listů a plodů rostlin. Mniši na oplátku laikům slouží tím, že uchovávají, učí a praktikují dharmu a lidé u nich mohou nalézt radu či pomoc. Zjistila jsem, že laici se nejčastěji s mnichy setkávají během nejdůležitějších buddhistických dnů, narozenin, pohřbů a když přicházejí do chrámů vyslechnout jejich učení. Sto procent respondentů ankety daruje mnichům almužní jídlo a 60 % mnichy a chrámy podporuje dotacemi na opravu a nové stavby chrámových komplexů. Velká část buddhistů chrám navštěvuje 1-2 krát do měsíce, aby mohli vyslechnout učení mnichů, pomodlit se a zúčastnit se důležitých rituálů.

Životní styl mnicha zahrnuje 227 striktních pravidel. Čtyři nejdůležitější předpisy mnišského řádu, jejichž porušením je mnich z řádu vyloučen a nikdy se jím už nemůže stát, jsou: „1. *Nikdy nemít žádný sexuální vztah; 2. Nikdy úmyslně nezabít žádnou lidskou bytost, ani někomu nenařídít zabít sebe samého či jiného; 3. Nikdy si nevzít nic, co mnichovi nepatří, s úmyslem přivlastnit si to pro sebe; 4. Nikdy neprohlásit, pokud to není pravda, že dosáhl nějaké duchovní síly nebo nějakého stupně osvícení (to je prominuto v případech, je-li blázen, trpí-li falešnou představou a sebeklamem, nebo pronesl-li to jen z pouhé legrace).*“⁷Také platí přísná omezení pro styk mnichů s ženami. Žena se nesmí mnicha dotknout a výjimkou je pouze případ, kdy se mnich musí postarat například o svoji nemocnou matku.

V opravdovém vlastnictví má mnich jen málo věcí a na ostatní předměty by měl pohlížet jako na věci, jež mu byly řádem zapůjčeny. Každý mnich má osm základních

⁷ KHANTIPÁLO, Pchra. *Úvod do buddhismu*. Bratislava: CAD Press, 1995, s. 70. ISBN 80-85349-46-9

věcí: venkovní dvojitý plášť, svrchní a spodní róbu, misku na jídlo, jehlu a nit, opasek, břitvu a sítko na odstraňování malého hmyzu. Mnišství není závazkem na celý život a muž může opustit sangu bez následků celkem třikrát za život.

Mniši během dne většinou medituji, zpívají, studují a vyučují. Někteří také poskytují konzultace a rozuzlují místní spory. Často bývají mluvčími obyvatel venkovských oblastí, hlavně v otázkách životního prostředí a vlastnictví půdy. V posledních letech se mniši také stali vlivnými aktivisty. Můžeme nalézt i mnichy, kteří opovrhují zásadami mnišského stavu a kouří, flirtují a kupují drahé věci, ale společnost je s buddhismem natolik provázaná, že každý takový skandál vyvolá ostrou odezvu a rozhodně není, tabuizován jako je tomu často v křesťanství.

4 Závěr

Cíl, který jsem si kladla na počátku seminární práce, považuji za splněný. Popsala jsem vliv buddhismu na thajské obyvatele a doložila jsem ho anketou. I přes nízký počet respondentů jsem s výsledky byla spokojená a většina odpovědí potvrdila mé domněnky.

Moji práci mohou využít školy, cestovní kanceláře apod. Některé mé kapitoly také uveřejnil ing. Josef Brožík na svých internetových stránkách www.thajsko.com, nejnavštěvovanějším webu orientovaném na Thajsko u nás.

Informace, které jsem zjistila, mi pomohly lépe poznat zemi, kterou jistě ještě navštívím, a nahlédnout do kultury a společnosti, ve které vyrůstá můj malý bratr.

5 Seznam použité literatury

1. BATEMAN, Graham. *ENCYKLOPEDIIE Zeměpis světa*. Praha: Columbus, spol. s. r. o., 1999. ISBN 80-901727-6-8
2. BHIKKHU GAVÉSAK. *Pravidla buddhistických mnichů* [online]. 2002 [cit. 2012-01-23]. Dostupné z: <http://dhamma.wz.cz/pravidla1-2.pdf>
3. BROŽÍK, Josef. *Thajsko Travel* [online]. [cit. 2012-01-23]. Dostupné z: <http://thajsko.com/index.htm>
4. DAVIDOVÁ. V Thajsku se za nevěsty platí, svatba připomíná královský obřad. In: *Onadnes.cz* [online]. 12.1.2010 [cit. 2012-01-23]. Dostupné z: http://ona.idnes.cz/vztahy-sex.aspx?c=A100111_122841_ona_vztahy_jup
5. HAHN, Wilfried. *Thajsko*. Praha: Marco Polo s. r. o., 2010. ISBN 978-3-8297-6583-1
6. HOSKIN, John. *Thajsko*. Brno: Geodezie Brno, 1999. ISBN 80-7206-119-4
7. HUGHES, James. *Velká obrazová všeobecná encyklopedie*. Praha: Václav Svojtka, 1999. ISBN 80-7237-256-4. str. 213
8. KHANTIPÁLO, Pchra. *Úvod do buddhismu*. Bratislava: CAD Press, 1995. ISBN 80-85349-46-9
9. MILTNER, Vladimír. *Malá encyklopedie buddhismu*. Praha: Libri, 2002. ISBN 80-7277-111-6
10. PAVEL ZVOLÁNEK. *On-line průvodce po Thajsku* [online]. Marten & Louis s.r.o, 2009, 2012 [cit. 2012-01-23]. <http://www.thai.cz/>
11. *Souhrnná teritoriální informace: Thajsko* [online]. Bangkok: zastupitelský úřad ČR v Bangkoku, 26.4.2011 [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/thajsko/1000801/>
12. *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. 2001, 2012 [cit. 2012-01-23]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page
13. WINSTON, Robert. *Člověk*. Praha: Knižní klub, 2005. ISBN 80-242-1455-5
14. WYATT, David K. *Dějiny Thajska*. Praha: Lidové noviny, 2004. ISBN 80-7106-492-0
15. ZVELEBIL, Jan. Cizinec v zemi úsměvů: Thajsko: Bangkok - král všude. *Reflex: společenský týdeník*. Praha: Ringier ČR, 2012, 23(3), 42-43

6 Příloha

Obrázek 1: Thajsko

Obrázek 2: Král Ráma IX

Obrázek 3: Socha Buddhy na ostrově Koh Samui

Obrázek 4: Tradiční svatební obřad

Obrázek 5: Thajský pohřeb

Obrázek 6: Thajský nový rok

Obrázek 7: Buddhistický chrám

Obrázek 8: Malba ve vysvěceném automobilu

Obrázek 9: Dům duchů

Obrázek 10: Buddhističtí mniši

Dotazník v češtině:

Dobrý den, jmenuji se Barbora Grossová. Můj otec se zde v Thajsku oženil, a proto jsem svou seminární práci zaměřila na Thajskou kulturu. Ráda bych dokázala, jak buddhismus ovlivňuje denní život Thajců a Vaše odpovědi na tyto otázky mi velmi pomohou.

Věk

Pohlaví

1. Víte, kde leží Česká republika?
2. Co o této zemi víte?
3. Jste buddhista?
4. V čem nejvíce ovlivňuje buddhismus Váš život?
5. Jaký máte vztah k ostatním náboženstvím (Islám, Křesťanství, Hinduismus, apod.)?
6. Měl/a jste buddhistickou svatbu?
7. Kolik lidí svatbu navštívilo?
8. Máte děti? Kolik?
9. Vybíral jméno pro Vaše dítě mnich?
10. Při jakých příležitostech se setkáváte s mnichy?
11. Jakým způsobem podporujete mnichy a chrámy?
12. Jak často navštěvujete chrámy a proč?
13. Strávil/a jste nějakou dobu v klášteře jako mnich? Jak dlouho a jaký jste z toho měl/a pocit?
14. Máte u Vašeho bydliště dům duchů?
15. Máte vysvěcený Váš dům, nebo obchod?
16. Máte vysvěcený Váš automobil, nebo motocykl?
17. Jak často se modlíte a proč?
18. Jak často meditujete a proč?
19. Jaké jsou buddhistické svátky a jak je slavíte?

Dotazník v thajštině:

สวัสดีค่ะ ฉันชื่อ บาโบรา กรอส

บิดาของฉันแต่งงานที่เมืองไทยนี้เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ฉันเลือกหัวข้อเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ก็เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของศาสนาพุทธที่มีผลกับชีวิตประจำวันของคนไทย

ขอความกรุณาท่านช่วยตอบคำถามเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ของฉันด้วยขอบคุณมากค่ะ สำหรับทุกคำตอบ

อายุ

เพศ

1. คุณรู้มัยว่า ประเทศสาธารณรัฐเชก ตั้งอยู่ที่ใด
2. คุณรู้จักประเทศนี้ในด้านใดบ้าง
3. คุณเป็นพุทธศาสนิกชนใช่หรือไม่
4. ศาสนาพุทธมีผลต่อชีวิตคุณอย่างไร
5. คุณรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับศาสนาอื่น (เช่น ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาฮินดู)
6. คุณมีพิธีทางศาสนาในงานแต่งงานของคุณหรือไม่/คุณคิดว่าจะมีพิธีทางศาสนาในงานแต่งงานของคุณหรือไม่
7. ในงานแต่งงานของคุณมีแขกมาร่วมงานกี่คน / คุณคิดว่าจะเชิญแขกมาร่วมงานแต่งงานของคุณกี่คน
8. คุณมีบุตรกี่คน
9. ในการตั้งชื่อบุตรของคุณมีพระสงฆ์เป็นผู้เลือกหรือตั้งชื่อให้ใช่หรือไม่
10. คุณได้พบพระสงฆ์ในโอกาสใดบ้าง
11. คุณให้การสนับสนุนวัดหรือพระสงฆ์อย่างไร
12. คุณไปวัดบ่อยมากแค่ไหนและคุณไปทำไม
13. คุณเคยไปอยู่ที่วัดเหมือนพระสงฆ์ทำหรือไม่ ถ้าเคย เป็นเวลานานแค่ไหนและคุณรู้สึกอย่างไร
14. คุณมีศาลพระภูมิที่บ้านหรือไม่
15. คุณเคยนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธีมงคลที่บ้านหรือที่ร้านของคุณหรือไม่
16. คุณเคยให้พระสงฆ์ทำพิธีมงคลให้กับรถยนต์หรือรถมอเตอร์ไซด์ของคุณหรือไม่
17. คุณสวดมนต์หรือไม่ ถ้าทำคุณสวดมนต์บ่อยแค่ไหนและสวดเพื่ออะไร
18. คุณทำสมาธิหรือไม่ ถ้าทำคุณทำสมาธิบ่อยแค่ไหนและเพื่ออะไร
19. วันหยุดสำคัญทางพุทธศาสนาคือวันไหนและคุณปฏิบัติอย่างไรบ้าง